

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Tervonen, Miika			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Talosta taloon: Kiertäminen romanien toimeentulostrategiana muistelukerronnassa 1920-1965			
Oppiaine-Läroämne-Subject Talous- ja sosiaalhistoria			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2003-03-02	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 121
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielma käsittelee kiertämistä romanien toimeentulostrategiana 1920-luvulta 1960-luvulle saakka. Aineistona on käytetty Rom-SF-projektin vuosina 1998-1999 keräämää muistitietoaineistoa, johon haastateltiin 102:ta vuosina 1907-1980 syntyntä suomalaista romania. Tutkielmassa tästä aineistosta on ATLAS/ti -ohjelman avulla käsitelty 36:tta vuosina 1907-1959 syntyneiden kertojien haastattelua.</p> <p>Pääasiallisena tutkimusmenetelmänä on kiertämiseen liittyneiden taloudellisten aktiviteettien, sekä kiertävien romanien ja maaseudun paikallaanasuvan väestön välisten vaihto- ja valtasuhteiden analysointi romanien muistelukerronnassa. Lähestymistapa on yhdistelmä faktanakökulmaa, sekä kertomisen tapojen ja -muodon analysointia.</p> <p>Tutkielmassa kritisoidaan kulttuurin tai etnisyyden käsittämistä asioita (esim. kiertämisen logiikka) sinänsä selittäväksi "superkäsitteiksi". Kiertäminen määritellään muistelukerronnan pohjalta perhekunnittaiseen ja alueellisesti rajattuun liikkumiseen perustuneeksi toimeentulostrategiaksi, jossa erilaisten kaupankäynnin, palveluiden, työsuoritteiden ja kerjäämisen yhdistelmillä pyrittiin saamaan käyttöön osa maaseudun paikallaanasuvan väestön tuottamista ylijäämistä. Tällaisena romanien kiertäminen muistutti vielä 1900-luvun alkupuolella läheisesti maaseudun muun maattoman väestön erilaisia liikkumiseen perustuneita toimeentulostrategioita, poiketen näistä lähinnä hevosen mahdollistamassa liikkumisen laajuudessa, sekä sen perhekunnittaisuudessa ja ympärivuotisuudessa.</p> <p>Romanien kiertäminen on aiemmassa tutkimuksessa tulkittu kulttuurista ja sosiaalista eristäytymistä palvelleeksi, "traditionaaliseksi" elämäntavaksi. Tutkielmassa kuitenkin esitetään, että kiertäminen perustui olennaisella tavalla kiertävien romanien ja maaseudun paikallaanasuvan väestön taloudellisen vaihdon- ja auttamisen verkostoihin. Asuntojen ja maan puuttuminen tekivät romaneista riippuvaisia talollisesta maanviljelijäväestöstä. Ruoan ja majoituksen saaminen edellyttivätkin romaneilta eristäytymisen sijaan paikallisten verkostojen jatkuvaa aktivointia ja hyviä välejä maataloihin. Kiertävien romanien riippuvuus paikallisista tuttujen talojen verkostoista synnytti samalla epätasaisen valtasuhteen ja teki konfliktien välttämistä keskeisen pyrkimyksen romanien kanssakäymisessä paikallisten maanviljelijöiden kanssa.</p> <p>Tutkielmassa argumentoidaan kiertämisen muodostaneen eräänlaisen systeemin, johon eivät olleet osallisina vain romanit, vaan olennaisella tavalla myös maaseudun paikallaan asuva väestö, jotka asiakkaina, majoittajina ja ruoan tuottajina tarjosivat kiertäville romaneille välttämättömän resurssipohjan. Tämä systeemi oli historiallisten prosessien tuote, joka heikkeni ja lopulta hajosi toisen maailmansodan jälkeisinä kahtena vuosikymmenenä.</p> <p>Yksi pääsyy kiertämisen systeemin heikkenemiseen oli maaseudun paikallaan asuvan väestön vähittäinen vetäytyminen siitä. Kiertävien romanien, erityisesti Karjalan siirtoväen, oli toisen maailmansodan jälkeen entistä vaikeampaa saada majoitus taloissa, minkä myötä suuri osa romaneista hankki 1950- ja 60-luvuilla jonkinlaisen oman asumuksen. Asunnot yhdessä palkkatöiden, uudenlaisen kaupankäynnin ja virallisen sosiaaliturvan tarjoamien anonyymien tulonlähteiden kanssa vähensivät puolestaan romanien riippuvuutta tuttujen talojen verkostoista. Entistä suurempi taloudellinen riippumattomuus tarkoitti myös väljempää ja anonyymimpaa suhdetta muuhun väestöön, mikä heijastuu vuosina 1931-1959 syntyneiden haastateltujen puheessa aiempaa sukupolvea vahvempana romanien ja etnisen enemmistön vastakkainasetteluna.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords romanit – Suomi – 1920-1965 toimeentulo – liikkuvuus – sosiaaliset verkostot muistitieto kiertäminen			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			